

Immateriellt kulturarv

När man beskriver kulturarvet avses i regel en fysisk plats eller en kulturmiljö, ex. fornlämning, kulturlämning, kulturhistorisk byggnad, äldre väg eller ett kulturlandskap. Men det finns även en form av kulturarv som beskriver traditioner, kunskap, värderingar och ortnamn. Platser som inte lämnar direkta fysiska spår i landskapet eller vardagen men som ändå utgör ett arv från våra förfäder och äldre generationer. Sådana platser brukar benämnas som ett immateriellt kulturarv. I kategorin ingår minnesmärken efter händelser och levnadsöden, muntliga traditioner, kunskap, uttryck och olika former av kultur som överförs mellan generationer. Det immateriella kulturarvet omfattar ortnamn, talesätt, ramsor, sånger, traditioner och sägner i litteratur, konst och hantverk. Det immateriella kulturarvet betecknar även nedärvda uttryck, idéer, kunskaper och namn som har används över generationer och sekler.

Berättelser, skrönor och traditioner är en form av ett immateriellt kulturarv som kan leva vidare genom många generationer. Det är inte ovanligt att berättelserna åsyftar en plats där en särskild händelse tidigare har ägt rum. Men det behöver inte finnas några fysiska spår på platsen och berättelsen behöver inte vara sann. Det avgörande för ett immateriellt kulturarv är det åsyftar en plats och en händelse. Ett immateriellt kulturarv är ett levande kulturarv tills berättelsen glöms och slutar att brukas av omgivningen. I Värnamo finns många sägner - båda bevisade och mer diffusa - eller platser med traditioner. "Trolle klippa" i Voxtorp, "Danskgravarna" i Dannäs, "Munkskatten" i Nydala och "Jätten Enskälle" i Bredaryd är bara ett fåtal exempel. I fornminnesregistret finns ca 270 platser i Värnamo kommun omnämnda, som bygger på äldre berättelser, traditioner eller ortnamn.